အခွန်(Tax)

အခွန်ဆိုသည်မှာ နိုင်ငံတော်အတွင်း မှီတင်းနေထိုင်သူများ၏ အကျိုးအတွက် နိုင်ငံတော်အစိုးရမှ ကျခံဆောင်ရွက်ရန် ပုဂ္ဂိုလ်တစ်ဦးချင်းအနေဖြင့်လည်းကောင်း၊ စီးပွားရေးလုပ်ငန်းအဖွဲ့အစည်းများအနေဖြင့်လည်းကောင်း မထည့်မနေရထည့်ဝင်ရမည့်ငွေဖြစ်သည်။ အခွန်၏အင်္ဂါရပ်များမှာ–

- နိုင်ငံသားတိုင်းသည် ဥပဒေအရ ပေးဆောင်ရမည့်အခွန်အကောက်များကို ပေးဆောင်ရန်တာဝန်ရှိပြီးပေးဆောင်ရန် ဆန္ဒရှိသည်ဖြစ်စေ၊ မရှိသည်ဖြစ်စေ ပေးဆောင်ရမည်ဖြစ်ခြင်း၊
- နိုင်ငံသားဖြစ်စေ၊ နိုင်ငံခြားသားဖြစ်စေ နိုင်ငံတော်အတွင်း နေထိုင်ခြင်းကြောင့်လည်းကောင်း၊ ဝင်ငွေနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုကြောင့် လည်းကောင်း ပေးဆောင်ရခြင်း၊
- စီးပွားရေးလုပ်ငန်းများကို နိုင်ငံတော်အတွင်း ဆောင်ရွက်ခြင်းကြောင့် ပေးဆောင်ရခြင်း၊
- ယင်းသို့ပေးဆောင်ရခြင်းကြောင့် သီးခြားအကျိုးခံစားခွင့်မရှိဘဲ အများနှင့်အတူ ပြည်သူတစ်ဦး အနေဖြင့်သာ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိခြင်း၊

အခ(Fees)

နိုင်ငံတော်အစိုးရသို့ ပေးဆောင်ရသော အခ (အခကြေးငွေ) များဖြစ်ပြီး ပေးဆောင်ရသူအနေဖြင့် တိုက်ရိုက်အကျိုးခံစားခွင့်ရရှိကာ အပေးအယူ သဘောမျိုး ဖြစ်သည်။ အခ(အခကြေးငွေ) ၏ သဘောသဘာဝအရ ပေးဆောင်သူက ၎င်း၏ဆန္ဒအရ ၎င်း၏ ကိုယ်ကျိုးစီးပွားအတွက် ပေးဆောင်ခြင်းသာဖြစ်ပါသည်။ (ဥပမာ–တံတားဖြတ်သန်းခ၊ စည်ပင်လိုင်စင်ခ) စသည့် နိုင်ငံတော်အစိုးရသို့ ပေးဆောင်ရသည့်အခ (အခကြေးငွေ)များမှာ အသုံးပြုသူတစ်ဦး၊ လုပ်ငန်းရှင်တစ်ဦးက ၎င်း၏ ကိုယ်ကျိုးစီးပွားအတွက် ပေးဆောင်မှုသာဖြစ်ပြီး၊ အဆိုပါ အခ(အခကြေးငွေ) ပေးဆောင်ပြီးမှသာ တံတား ဖြတ်သန်းခွင့်၊ လုပ်ငန်းလုပ်ကိုင်ခွင့် ရရှိမည်ဖြစ်သည်။

အခွန်ကောက်ခံရခြင်း၏ ရည်ရွယ်ချက်

နိုင်ငံတော်အတွင်း မှီတင်းနေထိုင်ကြသည့် ပြည်သူများအတွက် ပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ လူမှုရေး၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်မှုလုံခြုံချောမွေ့စေရေး၊ တရားဥပဒေစိုးမိုးရေး၊ ကာကွယ်ရေး၊ အခြေခံအဆောက်အအုံများ ပြည့်စုံရေး အစရှိသည့် နိုင်ငံတော်တည်ဆောက်ရေးလုပ်ငန်းများအတွက် အသုံးစရိတ်ကာမိစေရန် ဘဏ္ဍာငွေရရှိရေးနှင့် နိုင်ငံတော်၏ စီးပွားရေးရည်မှန်းချက်များကို အထောက်အကူပြုရေး စသည့်ရည်ရွယ်ချက်များအပေါ်တွင်သာ အခြေပြုကောက်ခံခြင်းမဟုတ်ဘဲ အောက်ပါရည်ရွယ်ချက်များကိုပါ အကောင်အထည်ဖော် ဆောင်ရွက်နိုင်ရန် ကောက်ခံခြင်းဖြစ်ပါသည်–

- နိုင်ငံတော်တွင် ညီညွတ်မျှတသော အရအသုံးငွေကြေးစနစ် ပေါ်ပေါက်စေပြီး ငွေကြေးလည်ပတ်မှုကို မှန်ကန်စေ၍ ငွေကြေးဖောင်းပွမှုမပေါ်ပေါက်အောင်ထိန်းသိမ်းပေးရန်၊
- စားသုံးမှု၊ ရင်းနှီးမြှုပ်နှံမှုနှင့် စုဆောင်းမှုတို့ကို အခွန်စနစ်ဖြင့် ထိန်းညှိပေးရန်၊
- ကုန်ဈေးနှုန်းတည်ငြိမ်မှုအတွက် အထောက်အကူဖြစ်စေရန်၊
- ဓနအင်အားမျှတစေရန်၊
- နိုင်ငံတော်၏ နိုင်ငံရေး၊ လူမှုရေးနှင့် စီးပွားရေး ရည်မှန်းချက်များ အကောင်အထည်ဖော်ရေးကို အထောက်အကူဖြစ်စေရန်၊
- သယံဇာတနှင့် သဘာဝပတ်ဝန်းကျင်ထိန်းသိမ်းရေး၊ ရေရှည်တည်တံ့ခိုင်မြဲရေးအတွက်အခွန်အကောက်စနစ်ဖြင့်ထိန်းညှိပေးရန်၊
- အရက်၊ စီးကရက် စသော တားမြစ်လိုသည့် ကုန်စည်များကို အခွန်အကောက်စနစ်ဖြင့် ဟန့်တားနိုင်ရန်။

အခွန်အမျိုးအစားများ

အဓိကအားဖြင့် တိုက်ရိုက်ခွန်နှင့် သွယ်ဝိုက်ခွန်ဟူ၍(၂) မျိုး ခွဲခြားထားပါသည်–

တိုက်ရိုက်ခွန် ဆိုသည်မှာ အခွန်ထမ်းမှတိုက်ရိုက်ပေးသွင်းရသည့် အခွန်အမျိုးအစားဖြစ်ပါသည်။ အခြားသူထံမှကောက်ခံပြီး မိမိအမည်ဖြင့် ပေးသွင်း၍ မရသောအခွန်ဖြစ်သည်။ အခွန်တာဝန်မှာ အခွန်ထမ်းအပေါ်တွင် တိုက်ရိုက်ကျရောက်သည်။ (ဥပမာ– ဝင်ငွေခွန်)

သွယ်ဝိုက်ခွန် ဆိုသည်မှာ စားသုံးသူ/ ဝန်ဆောင်မှုရယူသူထံမှ ကောက်ခံ၍ လုပ်ငန်းရှင်/ လုပ်ငန်းဆောင်ရွက်သူအမည်ဖြင့် လွှဲပြောင်းပေးသွင်းရသည့် အခွန်အမျိုးအစားဖြစ်ပါသည်။ အခွန်တာဝန်မှာ အခွန်ထမ်းအပေါ်တွင် မကျရောက်ဘဲ ကုန်စည်ကို ဝယ်ယူသူ၊ ဝန်ဆောင်မှုရယူသူအပေါ်တွင် ကျရောက်ပါသည်။ (ဥပမာ– ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်)

နိုင်ငံတော်၏ အခွန်အကောက်ဖွဲ့စည်းထားရှိမှု

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ပြည်ထောင်စုဘဏ္ဍာရန်ပုံငွေ အတွက် ပြည်ထောင်စုဝန်ကြီးဌာန (၁၀) ခုနှင့် နေပြည်တော်ကောင်စီတို့က အခွန်အကောက်အမျိုးအစား (၂၃) မျိုးကို အောက်ပါအခွန်အုပ်စုကြီး (၄) မျိုး ခွဲခြား၍ ကောက်ခံလျက်ရှိပါသည် –

- ပြည်တွင်းထွက်ကုန်နှင့် ပြည်သူပြည်သားများသုံးစွဲမှုအပေါ် ကောက်ခံသည့်အခွန်အကောက်
- ဝင်ငွေနှင့်ပိုင်ဆိုင်မှုအပေါ်ကောက်ခံသည့်အခွန်အကောက်
- အကောက်ခွန်
- နိုင်ငံပိုင်သယံဇာတများ ထုတ်ယူသုံးစွဲမှုအပေါ် ကောက်ခံသည့် အခွန်အကောက်

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနကကောက်ခံလျက်ရှိသော အခွန်အမျိုးအစားများ

- **ဝင်ငွေခွန်** – ၁၉၇၄ ခုနှစ် ဝင်ငွေခွန်ဥပဒေအရ ဝင်ငွေနှင့် ပိုင်ဆိုင်မှုအပေါ်တွင် ကောက်ခံသည့်အခွန် ဖြစ်ပါသည်။
- **ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်** – ၁၉၉၀ ပြည့်နှစ် ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်ဥပဒေအရ ပြည်တွင်း၌ ကုန်စည်ထုတ်လုပ်ရောင်းချခြင်း၊ ကုန်စည်တင်သွင်းခြင်း၊ ကုန်သွယ်မှုဆောင်ရွက်ခြင်းနှင့် ဝန်ဆောင်မှုဆောင်ရွက်ခြင်းတို့အပေါ် ကောက်ခံသည့် အခွန်ဖြစ်ပါသည်။
- **အထူးကုန်စည်ခွန်** – ၂၀၁၆ ခုနှစ် အထူးကုန်စည်ခွန်ဥပဒေအရ ကန့်သတ်လိုသည့် ကုန်စည်များတင်သွင်းခြင်း၊ ထုတ်လုပ်ခြင်းနှင့် တင်ပို့ခြင်းများအပေါ် ကောက်ခံသည့် အခွန်ဖြစ်ပါသည်။

- **တံဆိပ်ခေါင်းခွန်** – ၁၈၇၀ ပြည့်နှစ် ရုံးခွန်အက်ဥပဒေနှင့် ၁၈၉၉ခုနှစ် မြန်မာနိုင်ငံတံဆိပ်ခေါင်းအက်ဥပဒေတို့အရ စာမှတ်စာတမ်းများ တင်သွင်းခြင်းနှင့် စာချုပ်စာတမ်းများချုပ်ဆိုခြင်းတို့အတွက် ပေးဆောင်ရသည့်အခွန် ဖြစ်ပါသည်။
- **အောင်ဘာလေသိန်းဆုခွန်** – အောင်ဘာလေသိန်းဆုဌာနခွဲမှ ရောင်းချဖြန့်ဖြူးလျက်ရှိသော ထီစာအုပ်ရောင်းရငွေ၏ ၇၀% ကို ထီဆုငွေ အဖြစ်ခွဲဝေ၍ ကျန် ၃၀% ကို အောင်ဘာလေသိန်းဆုခွန်အဖြစ် ကောက်ခံပါသည်။ အောင်ဘာလေသိန်းဆုဖွင့်ပွဲ ဆုရထီလက်မှတ်မှ ထုတ်ယူရရှိငွေအပေါ် ဝင်ငွေခွန်ကင်းလွတ်ခွင့် ရရှိပါသည်။
- **ရတနာခွန်** – ၂၀၁၉ ခုနှစ်၊ မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၈၊ ပြည်ထောင်စု၏ အခွန်အကောက်ဥပဒေပုဒ်မ ၃၃ နှင့် စီမံကိန်းနှင့်ဘဏ္ဍာရေး ဝန်ကြီးဌာန၏ အမိန့်ကြော်ငြာစာအမှတ် (၈၆/ ၂၀၁၉) တို့အရ ကျောက်မျက်ရတနာများရောင်းချခြင်းအပေါ် မြန်မာ့ကျောက်မျက်ရတနာရောင်းဝယ်ရေးလုပ်ငန်း၊ ရောင်းချသူနှင့် အကောက်ခွန်ဦးစီးဌာနတို့က ကောက်ခံ၍ ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနသို့ ပေးသွင်းရသည့်အခွန် ဖြစ်ပါသည်။

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနကကောက်ခံရန် မူလလျာထားချက်

၂၀၂၃ ခုနှစ်၊ ပြည်ထောင်စု၏အခွန်အကောက်ဥပဒေအရ ၂၀၂၃-၂၀၂၄ ဘဏ္ဍာနှစ်အတွက်ပြည်ထောင်စုအစိုးရကကောက်ခံသည့် အခွန်အကောက် (၂၃) မျိုး၏ ကောက်ခံရန် မူလလျာထားချက်စုစုပေါင်းမှာ ကျပ်သန်းပေါင်း (၈,၀၅၂,၁၀၅.၄၅၅)ရှိပြီး ကောက်ခံရမည့် အခွန်အကောက်စုစုပေါင်း၏ ၈၀% ကျော်အား ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနက တာဝန်ယူကောက်ခံပေးရမည်ဖြစ်ပါသည်။ ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန၏ ကောက်ခံရန်မူလလျာထားချက်မှာ –

  - ဝင်ငွေခွန်တွင် ကောက်ခံရန် မူလလျာထားချက်မှာ ကျပ်သန်းပေါင်း (၃,၀၀၀,၇၆၇.၉၁၈)
  - ကုန်သွယ်လုပ်ငန်းခွန်တွင် ကောက်ခံရန် မူလလျာထားချက်မှာ ကျပ်သန်းပေါင်း(၂,၃၀၃,၃၇၅.၆၀၈)
  - အထူးကုန်စည်ခွန်တွင် ကောက်ခံရန် မူလလျာထားချက်မှာ ကျပ်သန်းပေါင်း(၁,၁၃၈,၃၂၀.၉၀၆)
  - တံဆိပ်ခေါင်းခွန်တွင် ကောက်ခံရန် မူလလျာထားချက်မှာ ကျပ်သန်းပေါင်း(၉၈,၂၀၃.၅၈၆)
  - အောင်ဘာလေသိန်းဆုခွန်တွင် ကောက်ခံရန် မူလလျာထားချက်မှာ ကျပ်သန်းပေါင်း(၄၄,၁၈၁.၇၂၀)
  - ရတနာခွန်တွင် ကောက်ခံရန် မူလလျာထားချက်မှာ ကျပ်သန်းပေါင်း (၁၇,၆၈၂.၂၆၂)

နိုင်ငံတော်ကကောက်ခံရရှိသည့် အခွန်အကောက်များအား နိုင်ငံတော်ဖွံ့ဖြိုးတိုးတက်စေရေးလုပ်ငန်းများဖြစ်သောပညာရေး၊ ကျန်းမာရေး၊ လမ်းပန်းဆက်သွယ်ရေး၊ လျှပ်စစ်ဓါတ်အားရရှိရေး အစရှိသည့် လုပ်ငန်းများကို ဆောင်ရွက်ခြင်းဖြစ်သဖြင့် ဥပဒေအရ ကျသင့်အခွန်များအား သတ်မှတ်ကာလအတွင်း မှန်မှန်ကန်ကန်၊ ပြည့်ပြည့်ဝဝပေးဆောင်ရန် အလေးအနက် တိုက်တွန်းအပ်ပါသည်။

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန

အသေးစိတ်သိရှိလိုပါက အခွန်ထမ်းဝန်ဆောင်မှုဗဟိုအဖွဲ့ရုံး (ရန်ကုန်)၊ အမှတ်- ၁၂၈/ ၁၃၂၊ (ဒုတိယထပ်နှင့်တတိယထပ်)၊ ပန်းဆိုးတန်းလမ်း (အလယ်ဘလောက်)၊ ကျောက်တံတားမြို့နယ်၊ ဖုန်း- ၀၁-၈-၃၈၉၃၁၁၊ ဖုန်း- ၀၁-၈-၃၈၉၃၂၂၊ သို့မဟုတ် အခွန်ဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုရုံး (နေပြည်တော်)၊ ရုံးအမှတ်(၄၆)၊ဖုန်း-၀၆၇- ၃၄၃၀၅၂၂၊ ၀၆၇-၃၄၃၀၅၄၄ (သို့မဟုတ်) အခွန်ဆိုင်ရာဝန်ဆောင်မှုရုံး(မန္တလေး)၊ ၆၅ လမ်း၊ ၂၂ x ၂၃ လမ်းကြား၊ အောင်မြေသာစံမြို့နယ်၊ ဖုန်း- ၀၂- ၄၀၃၀၁၉၂၊ ၀၂-၄၀၃၀၆၃၈၊ ၀၂-၄၀၃၀၆၃၉ သို့မဟုတ် သက်ဆိုင်ရာ မြို့နယ်အခွန်ဦးစီးဌာနမှူးရုံးများသို့ ရုံးချိန်အတွင်း စုံစမ်းမေးမြန်းနိုင်ပါသည်။ ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန၏ website ဖြစ်သော www.ird,gov.mm သို့ ဝင်ရောက်ကြည့်ရှုလေ့လာနိုင်ပြီး လိုအပ်သည့် ဥပဒေ၊ နည်းဥပဒေ၊ အမိန့်ကြော်ငြာစာ၊ လက်ကမ်းစာစောင်နှင့် ပုံစံများကိုလည်း download ရယူနိုင်ပါသည်။

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော်အစိုးရ
စီမံကိန်းနှင့် ဘဏ္ဍာရေးဝန်ကြီးဌာန
ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာန

ပြည်တွင်းအခွန်များဦးစီးဌာနက ကောက်ခံလျက်ရှိသော အခွန်အကြောင်းသိကောင်းစရာများ

ပြည်ထောင်စုသမ္မတမြန်မာနိုင်ငံတော် ၂၀၀၈ ခုနှစ်၊ ဖွဲ့စည်းပုံအခြေခံဥပဒေ ပုဒ်မ ၃၈၉ အရ နိုင်ငံသားတိုင်းသည် ဥပဒေအရ ပေးဆောင်ရမည့် အခွန်အကောက်များကို ပေးဆောင်ရန် တာဝန်ရှိသည်။

Internal Revenue Department
Office Building No.(46), Nay Pyi Taw
https://www.ird.gov.mm

“ Tax by the Law, Service by our Heart ”